

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Τετάρτη 3 Ιανουαρίου 2024
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorep̄sit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. **Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnōvit; extractum imperatōrem eum salutāv̄it. Hinc ad commilitōnes suos eum adduxit. Ab his in castra delātus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moritūrum eum miserātur.**

Quin immo cum illa cubiculum mar̄iti intraverat, vivere filium simulābat, ac mar̄ito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondēbat: «Bene quiēvit, libenter cibum sumpsit». **Deinde, cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent prorumperentque, egrediebātur; tum se dolōri dabat et paulo post siccis oculis redībat. Scribōniānus arma in Illyrico contra Claudium moverat; fuerat Paetus in partibus eius et, occīso Scribōniāno, Rōmam trahebātur. Erat ascensūrus navem; Arria milites orābat, ut simul imponerētur.**

Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitāv̄it et a duce hostium his verbis proelio laccessītus est: «**Congrediāmur, ut singulāris proelii eventu cernātur, quanto**

miles Latīnus Rōmāno virtūte antecellat». Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, iniussū consulis in certāmen ruit; et fortior hoste, hastā eum transfixit et armis spoliāvit. Statim hostes fugā salūtem petivērunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius operā hostes fugāti erant, morte multāvit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα χωρία που είναι γραμμένα με έντονη γραφή.

Μονάδες 20

B1.a. Να χαρακτηρίσετε με τη λέξη **ΣΩΣΤΟ** ή **ΛΑΘΟΣ** καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις.

1. Ο Λίβιος Ανδρόνικος μεταφράζει την Ιλιάδα του Ομήρου χρησιμοποιώντας ένα εντόπιο μέτρο, το «σαντούρνιο» στίχο.
2. Το τέλος της αρχαίας ρωμαϊκής λογοτεχνίας τοποθετείται στον 6ο αι. π.Χ., οπότε αρχίζει ο λατινικός Μεσαίωνας.
3. Η συνωμοσία του Κατιλίνα (De Catilinae conuratione) είναι έργο του Σαλλούσιου Κρίσπου.
4. Ο Κόιντος Οράτιος Φλάκος δημιουργεί τις Ωδές (Erodi) με πρότυπο τον ιαμβογράφο Ανακρέοντα.
5. Στα κικερόνεια χρόνια παρατηρείται ποιητική συγκομιδή ποσοτικά λίγη, ποιοτικά όμως τεράστια.

Μονάδες 5

B1.β. Να αντιστοιχίσετε κάθε στοιχείο της **στήλης Α** με ένα στοιχείο της **στήλης Β**.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. «Για τη φύση των πραγμάτων»	α. Βιτρούβιος
2. Ιστορική μονογραφία	β. Λουκρήτιος
3. «Θλιβερά» (Tristia)	γ. Σαλλούσιος Κρίσπος
4. «Εκλογές»	δ. Οβίδιος
5. «Για την Αρχιτεκτονική»	ε. Πόπλιος Βεργίλιος Μάρων

Μονάδες 5

B2. Να εντοπίσετε με ποιες λέξεις των κειμένων έχουν ετυμολογική συγγένεια οι παρακάτω λέξεις.

έδρα, τρόμος, λανθάνω, αναβιώνω, αγέλη, κιάλια, μόρτης, ανακρίνω, προσφυγή, μοτίβο.

Μονάδες 10

Γ1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις.

- rumōre:** την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
vela: την αιτιατική ενικού
pedes: την ονομαστική ενικού
marīti: τη δοτική πληθυντικού
filium: την κλητική ενικού
partibus: τη γενική πληθυντικού
eventu: την αιτιατική πληθυντικού
viribus: την αφαιρετική ενικού
armis: την ονομαστική στον ίδιο αριθμό

Μονάδες 9

Γ1.β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις.

- proximum:** την ίδια πτώση στον συγκριτικό βαθμό στο αρσενικό γένος
tristis: τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος
bene: τη γενική πληθυντικού στον συγκριτικό βαθμό στο θηλυκό γένος
suos: την ίδια πτώση, αριθμό και γένος στο β΄ πρόσωπο
eius: τη δοτική πληθυντικού
cuius: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

Μονάδες 6

Γ2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις.

- prorepsit:** τον ίδιο τύπο στην άλλη φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
abdidit: το β΄ ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
extractum: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής
miserātur: το απαρέμφατο μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
ageret: το γ΄ ενικό πρόσωπο υποτακτικής υπερσυντέλικου
redibat: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού
erat ascensūrus: τον ίδιο τύπο στην υποτακτική
laccessitus est: το γ΄ ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ενεργητική φωνή
confisus: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική του ενεστώτα
ruit: τη γενική πληθυντικού αριθμού της μετοχής μέλλοντα στο θηλυκό γένος

Μονάδες 10

Γ2.β. Στο παρακάτω απόσπασμα του πρώτου κειμένου να βρεθεί ένα ρήμα ή ρηματικός τύπος της β συζυγίας και να γραφούν οι μετοχές και τα απαρέμφατα της ενεργητικής φωνής, λαμβάνοντας υπόψη το υποκείμενο.

Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit.

Μονάδες 5

Δ1.α. **Discurrens miles pedes eius animadvertit:** να αντικατασταθεί το **eius** με τον κατάλληλο τύπο της αντωνυμίας **suus -a -um (1 μονάδα)**. Ποια διαφορά υπάρχει στο νόημα **(1 μονάδα)**;

Μονάδες 2

Δ1.β. **(Is) ab his in castra delātus est tristis et trepidus:** Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική με εννοούμενο το υποκείμενο που σας δίνεται στην παρένθεση.

Μονάδες 6

Δ1.γ. **imperatōrem, filium, quid, iniussū:** Να αναγνωρίσετε πλήρως συντακτικά τις παραπάνω λέξεις.

Μονάδες 4

Δ1.δ. **et fortior hoste, hastā eum transfixit et armis spoliāvit:** να αναγνωρίσετε συντακτικά τον όρο **hoste (1 μονάδα)** και να αποδώσετε την ίδια συντακτική λειτουργία με άλλο ισοδύναμο τρόπο **(2 μονάδες)**.

Μονάδες 3

Δ2.α. **contra Claudium:** να αναγνωρίσετε πλήρως συντακτικά τον εμπρόθετο προσδιορισμό **(1 μονάδα)** και να αποδώσετε την ίδια επιρρηματική σχέση με άλλον ισοδύναμο τρόπο **(2 μονάδες)**.

Μονάδες 3

Δ2.β. **siccis oculis:** Να αναπτύξετε το ονοματικό σύνολο σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

Μονάδες 3

Δ2.γ. **Deinde, cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent, egrediebātur:**

- Να αναγνωρίσετε το είδος και τη συντακτική λειτουργία της δευτερεύουσας πρότασης του χωρίου. **(1 μονάδα)**
- Να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και την εκφορά της **(1 μονάδα)**
- Να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές ώστε η πρόταση να δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν **(1 μονάδα)**

Μονάδες 3

Δ2.δ. **extractum imperatōrem eum salutāvit:** Να αναγνωρίσετε το είδος της μετοχής **(1 μονάδα)** και να την αναλύσετε, διατηρώντας την ίδια χρονική σχέση, σε αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση **με ένα μόνο τρόπο** χρησιμοποιώντας την έγκλιση που εκφράζει καθαρά χρονική σχέση. Να δηλωθεί το υποκείμενο του ρήματος **(3 μονάδες)**.

Μονάδες 4

Δ2.ε. **(Filius) libenter cibum sumpsit:** να μετατρέψετε τη σύνταξη της πρότασης σε απαρεμφατική, θεωρώντας ως υποκείμενο τον τύπο που σας δίνεται σε παρένθεση, με εξάρτηση από τη φράση **Arria dicit...**

Μονάδες 2